

možje tako lahko razpolagati z denarjem vlagateljev, so navadno zvezane ena z drugo. To so takozvani bančni koncerni. Kakor n. pr. več ljudi z lahko zbere večjo svoto v dobrodelnih namenih, tako tudi v koncernu zvezane banke veliko lažje in brez bojazni izvedejo svoje načrte. Motil bi se pa, kdor bi mislil, da je velekapital naroden. Ne, velekapital ni naroden, marveč brezdomovinski, kakor kak cigan. Radi tega se govori vedno o mednarodnem velekapitalu. In mednarodni velekapital je na žalost danes nesreča za vse narode.

Obramba velekapitala - zadrugištvo.

Edino sredstvo, s katerim lahko zajezimo kvarni vpliv velekapitalizma, je dobro organizirano zadrugištvo. Kakor se zamore dobro organizirani armadi zoperstaviti edinole istotaka vojska, tako se lahko ubranimo pred navalom velekapitalizma samo z dobro organiziranim zadrugištvom. Načelo, ki jih vrši zadrugištvo, so dvojne: socialne in gospodarske. Socialno zato, ker nas zadrugištvo ščiti pred pritiskom velekapitala samega, gospodarske pa radi tega, ker se tudi zadrugištvo bavi s trgovino, pač pa s to razliko, da zadrugištvo skrbi za potrebe svojih zadrugarjev, medtem ko se velekapitalizem iz spekulativnih razlogov na potrebe ljudstva ne zira.

Ako gledamo po svetu, vidimo, da so se države, v katerih prevladuje siljevo organizirano zadrugištvo, dvignile do nenavadnega ugleda. Narodi ki so se oprijeli zadrugišne misli, ne poznajo suženjskih verig modernega velekapitalizma. Danska, Švedska, Norveška in Svica, so n. pr. države, v katerih je zadrugištvo izborno organizirano.

Med tamkajšnjimi prebivalci ne najdete revščine na eni in bujnega razkošja na drugi strani: zadrugištvo namreč ne temelji na načelu, da si v življenju ne smemo biti enaki, kakor si to prizadeva velekapitalizem. Na Danskem in v drugih nordijskih državah je zadrugištvo zavest silno razvita. Kmetstvo prebivalstvo je marljivo in jako izobraženo. Kamorkoli človek pogleda, povsod je opaziti red, zadovoljstvo in blagostanje.

S pomočjo zadrugištva si je kmet postavil moderno urejeno mlekararno, ki je last zadrugarjev in iz-

vrstno služi njenim namenom. Zivorejci se organizirani v svojih lastnih zadrugah. V državi pa, kjer je zadrugištvo tako dobro organizirano in razpredeno kakor n. pr. v omenjenih severnih deželah, je vsak pritisk velekapitalizma malodane izključen. In v času, ko se v bankah, teh templjih "zlatega teleta", združujejo vse protisocialne sile, je bolj kot kdaj prej potrebno, da se tudi naše kmetstvo ljudstvo malo bolj pozanima za zadrugiška vprašanja.

Res je sicer in priznati moramo, da je zadrugištvo še najbolj razvito v naši Sloveniji. V ostalih pokrajinah naše države so v tem oziru še daleč za nami.

In tudi v Sloveniji se je zadrugiško gibanje prvotno razvilo s silnim razmahom, pozneje pa je pričelo pešati. Marsikje je zaspala kakšna kmetijska zadruga, ker je zmanjkalo potrebnega zanimanja, vodilnih moči in ker marsikateri sebičnež name. oma ali nevede ni lotel uvideti posrednih in neosrednjih koristi, ki jih nudi zadruga svojim članom. V mariborski okolici so si podjetni posestniki pred vojno ustanovili mlekarstvo zadrugo. Zadruga je zgradila moderno urejeno mlekararno z najnovejšimi stroji in hladilnimi napravami. Par let je obrat prav dobro funkcioniral. Mleko in surovo maslo te zadruge je v Mariboru radi izbornosti kakovosti kmalu zaslovelo in našlo obilnih odjemalcev. Leta 1914 je izbruhnila svetovna vojna. Mlekarstvo o sebi je moralo k vojakom, obrat pa je nastal. Zadruga je prišla v težko do in tako je bila prisiljena, da likvidira. Strojne so razprodali, poslopje pa je samevalo in razpadalo. Slišali smo, da namerava dolžna občina prepustiti poslopje Sokolu, ki si namerava v njem prirediti društvene prostore. Ali bi ne bilo bolje, ako bi se zadruga zopet oživila? To leto se sicer naši zivorejci radi suše res nahajajo v veliki stiski, toda pomisliti moramo, da se bodo razmere v tem oziru zboljšale. Maribor se širi od dne do dne vedno bolj in istotako rastejo tudi potrebe mesta. Ako bi se ta mlekarstva zadruga zopet oživila, bi gotovo delovala z dobičkom. Upajmo, da bodo uvideli možje spoznali važnost te zadruge in da ne bodo poslopja lahkomišelnost prepustili tako brezpomembnemu društvu, kakor je Sokol.

Slovenci smo majhen narod. Mali narodi pa so že od nekdaj ponajveč bili gospodarsko odvisni od večjih narodov. Močno veleindustrije nimamo obri je pri nas nekoliko bolje razvita kar nam pa najbolj manjka, je dobro organizirano in zavestno kmetstvo ljudstvo. Zadrugiška misel naj bi prevzela široke plasti kmetijskega ljudstva. Zadruga naj bi se ustanavljala samo tam, kjer jim je obstanek in procvit popolnoma zagotovljen. Predvsem pa bi bilo potrebno, da se obrove že obstoječe zadruge k novemu življenju. Z dobro razpredenim zadrugištvom bomo Slovenci najbolj dokazali vsemu svetu, da nočemo gospodarske odvisnosti, marveč svobodni razvoj vseh gospodarskih sil našega malega naroda.

Za pravico naše stranke.

Interpelacija narodnega poslanca dr. J. Hohnja na predsednika parlamenta.)

Povodom volitev v ustavotvorno skupščino v volilnem okraju Maribor meseca novembra 1920 se je pri skrušitju zgodila pomota. Posamezniki političnim strankam pripadajoči glasovi so se napačno sešeli. Kakor je pozneje uradno pojasnil g. predsednik okrožnega sodišča v Mariboru, ki je bil podpredsednik glavnega volilnega odbora, se je ta pomota zgodila tako, da je uradniku, izvršujočem sestavljanje, iz tabele, v katero so se zapisali na posrednih voliških posameznim političnim strankam oddani glasovi, odpadla edna stran, vsled česar ta stran ni bila šteta, dočim je druga stran bila dvakrat šteta. Slovenski ljudski stranki se je vsled te pomote priznalo 27.144 glasov, dočim je ona v istini dobila 28.738 glasov. Samostojni kmetijski stranki se je priznalo 14.936 glasov, dočim je ona v istini dobila samo le 17.367 glasov. Posledica je bila, da je okrajno glavarstvo v Mariboru izstavilo poslaniško poverilnico Fr. Kirbišu, kandidatu Samostojne kmetijske stranke, ki v resnici ni bil izvoljen, kandidat Slovenske ljudske stranke J. Skoberne, ki je bil fiktivno izvoljen, pa take poverilnice ni dobil ter zato ni smel v ustavotvorno skupščino.

Takoj v prvi seji verifikacijskega odbora sem zahteval, da se Kirbišu izdana poverilnica razveljavi, ker ni izvoljen ter se pokliče v skupščino v is-

tni izvoljen Josip Skoberne. Čeprav je bila verifikacijskemu odboru predložena tabela g. predsednika okrožnega sodišča v Mariboru, v katero so bili vpisani vsi oddani glasovi in obenem že tudi v Mariboru izvršena kontrola uradnega štetja, je verifikacijski odbor sklenil, da se morajo pregledati zapisniki vseh volišč. V letošnjo svrhu je bil v verifikacijskem odboru izbran ožji odbor, ki je pregledal zapisnike. Pri tem pregledu se je ugotovilo, da zapisniki iz treh volišč sploh manjkajo.

Začelo se je nato uradno iskanje teh zapisnikov po Sloveniji. Iskanje je trajalo prično dolgo. Ko je to iskanje v Sloveniji se končalo z neuspehom, so se ti trije zapisniki nato krat pojavili v sobi, kjer zboruje verifikacijski odbor v Beogradu. Omenjeni ožji odbor verifikacijskega odbora je pregledal tudi te tri zapisnike in natanko preračunal vse oddane glasove in spoznal, da število na slovensko ljudsko stranko odpadlih glasov znaša 28.738 glasov, na Samostojne kmetijske stranko odpadlih glasov pa samo 14.367 glasov. Fr. Kirbiš torej ni izvoljen in ni poslanec, izvoljen pa je Josip Skoberne, ki se mora poklicati v skupščino. V tem smislu je za ožji odbor sestavil poročilo poslanec Jeremija Jerenič, član kluba zemljoradnikov, ter ga poslal predsedniku verifikacijskega odbora. To se je zgodilo v začetku meseca julija. Predsednik verifikacijskega odbora pa tega poročila vkljub vsemu mojemu prigovarjanju do sedaj še ni stavil na dnevni red.

Tako se neizvoljenemu Fr. Kirbišu podalšuje možnost, da igra ulogo poslanca, izvoljenemu Jožu Skoberne pa se krati od ljudstva mu podeljeno pravo, da izvršuje svoj poslaniški posel. Vsled tega se v Sloveniji dviga od dne do dne ostreša kritika in obsodba takega početja, ki se označuje kot defraudacija od ljudstva in njih glasov. Da to ni v čast zakonodajni skupščini, je samoposebi očrtno.

Vprašam Vas g. predsednik:

Ali hočete se energično zavzeti za čast zakonodajne skupščine in ukreniti, da se skliče seja verifikacijskega odbora ter se stavi na dnevni red omeneno poročilo ožjega odbora o razveljavi enega mandata Fr. Kirbiša in o vpoklicu Jožeta Skoberne kot narodnega poslanca?

Katoliški Slovenci, na plan!

Vera je v nevarnosti!

Ves brezverski svet se je zaklel zoper Kristusa in njegovo sv. Cerkev. Kristusovi sovražniki hočejo uničiti sv. Cerkev tudi med Slovenci. Izirgati hočejo Slovence sv. katoliško vero, odrinuti jih hočejo od sv. Cerkve. Za duhovnike so napravili "kancel-pargraf", da bi dušni pastirji ne mogli svariti svojih vernikov pred volko-vil! Zdaj hočejo vreči duhovnika tudi iz šole. Mesto duhovnika bi naj v šoli podučeval vaše otroke krščanski resnici brezverski učitelj! Iz šole bi naj izginil sveti križ in verska vzgoja vaših otrok! Vaša vera in vera vaših otrok je torej v nevarnosti, in vi ste dolžni, da si jo ohranite in jo branite! Zatorej na plan in junško v boj zoper njene sovražnike!

Brezverski časopisi.

so največji sovražniki svete katoliške Cerkve. Oni sramotijo Cerkev in njene nauke, smešijo papeža, šole in duhovnike, zasmehujejo sv. zakramente. Ti časopisi zagovarjajo kancel-pargraf, potegujejo se za brezversko vzgojo otrok, lvalijo in poveljujejo odpadnike od sv. katoliške Cerkve, zagovarjajo ločitev zakona, zahtevajo kulturni boj! Takih časopisov katoliški Slovenci ne smemo naročiti in ne smemo čitati. Kdor pa jih naroči, gre-

si zoper Boga in sv. Cerkev, ker podpira njene sovražnike! Med Slovenci širi versko brezbriznost ali pa dela za odpad od sv. Cerkve cela vrsta časopisov n. pr.: "Slov. Narod", "Jutro", "Ponedeljek", "Naprej", "Jugoslavija", "Kmetijski list", "Ljudski glas", "Nova Doba", "Tabor", "Ptujski list" itd. Katoliški Slovenci! Ne naročite brezverskih časopisov in ne kupujte jih! Kdor ima tak časopis naročen, naj ga opusti! Kdor tega ne stori, je proti Kristusu, ker podpira Kristusove sovražnike! — A ni še zadosti, da samo opustiš protiverski list, temveč če si res vnet in prepričan katoliški Slovenec, potem boš šel tudi k tvojemu znanou, prijatelju ali sosedu, ki ima naročen slab časopis, in ga boš pedučil ter mu tako dolgo prigovarjal da res opusti slab list in si naroči dober časopis. Katoliški Slovenci, to bo potem pravo apostolsko delo.

Na delo za dobre časopise!

Skrbeti pa moraš tudi, da pride v vsako slovensko hišo vsaj en katoliški list. Ako odstraniš iz hiše slab časopis in ga nadomestiš z dobrim, si postal za tisto hišo pravi apostol, izvršil si Boga dopadljivo delo.

Somišljeniki, na plan! Biža se Novo leto, ko se najbolj naročajo listi. Vaša sveta dolžnost je, da posvetite

vse svoje moči razširjenju Slovenskega Gospodarja, Straže ali Slovenca. Zato

1. Obnovite sami prej ko mogoče naročnino!
2. Teden od 21. do 28. novembra je posebno odločen agitaciji za dobre časopise. V tem tednu morajo vsi naši prijatelji na delo, da vsak pridobi še vsaj enega novega naročnika za Slovenskega Gospodarja, Stražo ali Slovenca. Število naših naročnikov se mora najmanj podvojiti! Vljudo prosimo, v imenu dobre stvari krščanske može in žene, katoliške lante in dekleta, da v dneh od 21. do 28. novembra posvetijo vse svoje moči nabiranju novih naročnikov za Slov. Gospodarja, Stražo in Glasnik najsv. Sre, kakor tudi za Slovenca. Vsak novi naročnik Slov. Gospodarja in Straže, ki plača sedaj celoletno naročnino, dobi ta dva lista do Novega leta zastonj, ker se mu bo vpisala naročnina za celo prihodnje leto. Agitirajte torej za naše liste od hiše do hiše, od osebe do osebe in prigovarjajte tako dolgo, dokler ne dobite novega naročnika za list. Ako podvojimo število naročnikov, potem bo mogel Slovenski Gospodar vkljub veliki draginji prihodnje leto redno izhajati na 8 straneh. Cim več naročnikov bo, tem cenejši bo list in tem popolnejši!

3. Kupujte na postajah in v trafikah samo dobre časopise! Ako kje ni našega lista na prodaj, ga takoj zahtevajte, da si ga oskrbite!

4. V gostilnah in kavarnah zahtevajte brezobzirno naše časopise. Ako gostilničar nima prostora za naš list, potem tam tudi ni prostora za vas. Gostilni, kjer ni naših listov, se skrbno ogledimo!

5. Kupujte le pri takih trgovcih, ki imajo priporočila v naših listih in sklicujte se na te! S tem dobivate za naše liste inserate in jih tako močno podpirate.

Na delo torej, somišljeniki, za razširjenje naših listov! Agitacija je si ocer mučna, ter zahteva veliko požrtvovalnosti in truda. Pa nikar se ne vstrašimo! Korajža velja! Gre za našo katoliško stvar, gre za našo vero, gre za naše blago ljudstvo, da ostane v dobrem stanovitno, zato vas bo pri tem apostolskem delu podpiral tudi božji blagoslov! Od danes naprej pa do Novega leta se naj razlega v naših vrstah povsod navdušen klic:

Z Bogom in Marijo pogumno v boj zoper brezverske časopise! Korajžno na delo za naše liste, dokler ne bodo razširjeni v vsaki vni slovenski hiši!

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Kralj Aleksander je prisegel slovesno na ustavo minulo nedeljo. Sedaj poročajo, da bo baže podala po kraljevi prisegi Pašićeva vlada ostavko. Naš parlament je zopet zboroval par dni. Na

parlamentarnih sejah so se nekaj prerekli glede zakonskega predloga o razdelitvi države v oblasti, a je vlada parlament zopet odgodila na nedoločen čas. Radi Madžarske je vladala zadnje čase med najvišjimi krogi velika razburjenost, a danes je cel spor skoro čisto poravnal, ker so se Madžari odrekli Karlu po volji antan-

tni in zmanjšali število vojaštv. Naša vlada je odpustila Madžarom celo komedije s Karlom in bo celo v najkrajšem času zopet začela železniški promet z Madžari. Stroške za našo mobilizacijo bomo trpeli sami. Za Al'bance, proti katerim se je borila naša vojska, so se zavzeli Angličani in naša vlada je opustila oboroženi pogon za

Arnavti. Tudi naš finančni minister se vrača iz Londona, kjer se mu je vendarle posrečilo dobiti posojilo, ki znaša štiri milijone funtov angleških sterlingov. Dva milijona teh funtov dobimo takoj, dva pa čez dva mesca. Obresti za to posojilo bomo plačevali 8% in z odplačevanjem posojila se le začnemo po petih letih. Za to naše pe-